הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רסב

רסב לְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וּבְכִסּוּת נְקִיָּה. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א מֵהָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בַּר [חֲנִינָא] (יְהוּדָה) שַׁבָּת קי״ט (ע״ב). ב שַׁבָּת קי״ג (ע״א). ג שָׁם (קי״ח) [קי״ט] (ע״א).

א * אYסַדֵּר (פ) (א) שֻׁלְחָנוֹ וְיַצִּיעַ (ב) הַמִּטּוֹת [*] וְיתַקֵּן כָּל עִנְיְנֵי הַבַּיִת, כְּדֵי שֶׁיִּמְצָאֵנוּ (ג) עָרוּךְ וּמְסֻדָּר (ג) [ב] **בְּבוֹאוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת.** הַגָּה: וְיִהְיֶה שֻׁלְחָנוֹ (ג) עָרוּךְ (ד) כָּל יוֹם הַשַּׁבָּת, וְכֵן הַמִּנְהָג וְאֵין לְשַׁנּוֹת (טור סוף סימן רפ״ט ומרדכי סוף פרק כל כתבי (פ׳ מפ) והגהות (מרדכי) [מיימוני] פרק כ״ט דשבת): **ב** (ה) בִּישְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיוּ לוֹ * **בְּגָדִים** (ז) [ד] (ו) **נָאִים לְשַׁבָּת. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ, לְפָחוֹת יְשַׁלְשֵׁל** (פְּרוּשׁ, יְשַׁלְשֵׁל כְּלֵפֵי מַטָּה שֶׁיִּהְיוּ אֲרֻכִּים כְּמִדַּת הָעֲשִׁירִים (ז) הַיּוֹשְׁבִים בְּבֵיתָם, רש״י שם (קיג. ד״ה ישלשל)) **בְּגָדָיו לְמַטָּה דֶּרֶךְ כְּבוֹד:** **ג** (ח) גִּילַבֵּשׁ **בְּגָדָיו הַנָּאִים,** (ט) **וְיִשְׁמַח בְּבִיאַת שַׁבָּת** (י) **כְּיוֹצֵא לְקְרַאת הַמֶּלֶךְ וּכְיוֹצֵא לְקְרַאת חָתָן וְכַלָּה, דְּרַבִּי חֲנִינָא מְעַטֵּף**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] **וְיתַקֵּן כָּל עִנְיְנֵי הַבַּיִת.** הַנָּכוֹן לְתַקֵּן הַכֹּל מִפְּלַג הַמִּנְחָה קֹדֶם קַצַּת אוֹ אַחַר קְצָת, וְלֹא בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּבֹקֶר אוֹ לְצֵת עֶרֶב מִפֶּשׁ, כֵּן כָּתַב בְּשֵׁרִי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ג) וּכְבַרְבֵי יוֹסֵף (סק״א): **[ב] בְּבוֹאוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ב). וְעַיִן בְּמִחֲזִיק בְּרָכָה שָׁכַתַב בְּשֵׁם תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״א) שֶׁגָּדוֹל אֶחָד מְחַק בְּנֹסַח שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם צִאתְכֶם לְשָׁלוֹם וְהִסְכִּים עִמּוֹ. וְלֵיתָא, דְּהַכָּוָּנָה שֶׁכְּשֶׁצְּאוּ יִהְיֶה צֵאתָם לְשָׁלוֹם וְלֹא שֶׁהוֹזֶה אוֹתָם מֵעֲלֵיו וּפוֹטְרָם, וּלְפִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ צֵאתָם הוּא גּוֹמֵר וְאוֹמֵר עֲכָשָׁו, וְאֵין לִמְחוֹק דָּבָר שֶׁנָּהֲגוּ כָּרֹב יִשְׂרָאֵל. אַךְ בְּקֶשֶׁת רַבּוֹן הָעוֹלָמִים אֵין לְאָמְרָהּ, עַיִן שָׁם, וְעַיִן בִּשְׁאֵילוֹת יַעְבֵּץ״ח סִימָן קכ״ה. נוֹהֲגִין לוֹמַר רִבּוֹן הָעוֹלָמִים עַד מָלְךְ תָּמִים דַּרְכּוֹ אַשְׁרֵינוּ רַק שֶׁבַח לְכֹרֵי: **ב** [ד] **נָאִים.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ד). וְעַיִן בִּשְׁאֵלָתוֹת פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית (שאילתא א) צָרִיךְ לְאָדָם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שְׁנֵי עֲטִיפוֹת אֶחָד לְחֹל וְאֶחָד לְשַׁבָּת כוּ׳ וּבְשָׁאֵילַת שָׁלוֹם שָׁם (אות ב). וְעַיִן בְּשׁוּרַת בַּיִת שֶׁאַרְבַּיִם (או״ח) סִימָן ט״ו שְׁפִקּוּר הַדְּבָרִים בִּירוּשָׁלְמִי פֶּרֶק ח׳ דְּפְאָה (ה״ו) וּמִדְרָשׁ וַיִּלְקוּט רוּת (מדרש פרשה ה, ילקוט רמז תרד), וְעַיִן בְּהַגָּהוֹת מֵיימוֹנִיּוֹת הִלְכוֹת שַׁבָּת פֶּרֶק ל׳ (אות ב). וְעַיִן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן קנ״ב וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) מַה שֶּׁכָּתַב מִשַּׁבָּת דַּף קמ״ז (ע״א) דְּרַבָּנָן דְּפוּמְבְּדִיתָא הָוֵי לְכִשֵּׁי גְּלִימֵי אוּפְמֵי, וּקְצָת יֵשׁ לְדַחוֹת עַל פִּי דִּבְרֵי הִירוּשָׁלְמִי וּמִדְרָשׁ וַיִּלְקוּט דִּלְעֵיל דְּאִיתָא שָׁם וְדַרְשׁ רַבִּי חֲנִינָא צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ לוֹ שְׁתֵּי עֲטִיפוֹת, בְּכוּ׳ חַבְרֵיָא לְקַבְלֵהּ בְּעַטִּיפְתָּנוּ בְּחֹל נְקֵה עַטִּיפְתָּנוּ בְּשַׁבָּת כוּ׳, וְאִם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר דְּהָנָךְ רַבָּנָן דְּשַׁבָּת דְּקָאָמַר דְּנָפְצִי גְּלִימֵיהוּ שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם רַק עֲטִיפַת חֹל, וְעַיִן בְּשׁוּרַת מְאִיר נְתִיבִים:

בַּאֲר הַיטֵב

א (פ) **שֻׁלְחָנוֹ.** הָאַרְי״ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד לֶאֱכֹל עַל שֻׁלְחָן שֶׁל אַרְבַּע רַגְלַיִם דַּוְקָא שֻׁלְחָן הַמְקֻדָּשׁ (פע״ח שער השבת פי״ז), וּלְכָרְךָ עַל שְׁתֵּי אֲגַדּוֹת שֶׁל הֲדַס בְּכָל שְׁלשָׁה קִדּוּשִׁין (שם פי״ז), וּבְלֵיל שַׁבָּת הַנִּיחַ עַל הַשֻּׁלְחָן הַכּוֹס שֶׁל בְּרָכַת הַמָּזוֹן עִם מְעַט יַיִן וּקְצָת פִּתִּיתִין אֲבָל לֹא לֶחֶם שָׁלֵם (שם פי״ח), וְעַיִן סִימָן ק״פ (ס״ב). יְפַנֶּה קוֹדֶם עַצְבֵּישׁ מֵהַבַּיִת. רֵאשִׁית חָכְמָה (תוספות חיים סי׳ כא מנהג הי״ח) עַמֵּק הַבְּרָכָה (סי׳ נג בהגה): (ג) **בְּבוֹאוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת.** וְיַעֲשֶׂה יְדֵי אִמּוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת כְּשֶׁהִיא מְבָרֶכֶת אוֹתוֹ וְסוֹדוֹ מְבֹאָר בְּדִבְרֵי הָאַרְי״ זַ״ל (שם פי״ט): (ג) **עָרוּךְ.** רַשַׁ״ל הָיָה לוֹ שְׁתֵּי מִפּוֹת עַל הַשֻּׁלְחָן מִלְּבַד הָעֶלְיוֹנָה שֶׁעַל הַלֶּחֶם, מִשּׁוּם דִּכְשֶׁמְּנַעֲרִין הַמִּפָּה נִמְצָא הַשֻּׁלְחָן מְגֻלֶּה. וְעוֹד הַמִּפָּה תְּלוּיָה מֵעַל הַשֻּׁלְחָן טָפַח וּכְשֶׁפּוֹרְסָהּ עוֹשֶׂה אֹהֶל, וְלָכֵן הַנִּיחַ הַתַּחְתּוֹנָה תָּמִיד וְאֵז הָוֵי מוֹסִיף עַל אֹהֶל עֲרָאי וְשָׁרֵי. מַטָּה מֹשֶׁה (סי׳ תעב). וְעַיִן סִימָן שט״ו סָעִיף י״א: **ב** (ד) **נָאִים.** הָאַרְי״ זַ״ל (שם פ״ד) כָּתַב יֵשׁ לִלְבֹּשׁ אַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן, מֵלְבּוּשׁ הָעֶלְיוֹן וְהַתַּחְתּוֹן וְהָאִזּוֹר וְהַחֲלוּק כְּנֶגֶד ד׳ אוֹתִיּוֹת הוי״ה. כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ רסז), אַל יִקַּח

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **שֻׁלְחָנוֹ.** מַעֲרָב שַׁבָּת לְלֵילֵי שַׁבָּת: (ב) **הַמִּטּוֹת.** שֶׁיּוֹשְׁבִין עֲלֵיהֶן, (פ) וְטוֹב שֶׁתִּהְיֶה מַצַּעַת גַּם הַמִּטָּה שֶׁיָּשַׁן עָלֶיהָ: (ג) **עָרוּךְ וְכוּ׳.** שֶׁזֶּהוּ כְּבוֹד שַׁבָּת. וְאָמְרוּ חֲז״ל (קיט:) שְׁנֵי מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְלַוִּין לוֹ לְאָדָם בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבֵיתוֹ, אֶחָד טוֹב וְאֶחָד רָע, כְּשֶׁבָּא לְבֵיתוֹ וּמָצָא נֵר דָּלוּק וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וּמִטָּה מַצַּעַת, מַלְאָךְ טוֹב אוֹמֵר יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהֵא כֵּן לְשַׁבָּת הַבָּא וּמַלְאָךְ רַע עוֹנֶה אָמֵן בְּעַל כָּרְחוֹ, וְאִם לָאו הוּא לְהַפָּךְ חַס וְשָׁלוֹם. (ג) טוֹב לְפַנּוֹת קוֹדֶם עַכְבִּישׁ מֵהַבַּיִת מִבְּעוֹד יוֹם לְנַקּוֹת אֶת הַבַּיִת לְכְבוֹד שַׁבָּת. (ג) וְטוֹב לְזָהֵר בְּסָעוּדַת הַלַּיְלָה שֶׁלֹּא לְזָרֹק דָּבָר בַּבַּיִת חוּץ לַשֻּׁלְחָן אִם אֵין דַּרְכּוֹ לְכַבֵּד אֶת הַבַּיִת בְּדָבָר הַמֻּתָּר [עַיִן סִימָן של״ז (סעי׳ ב)] אַחַר סְעוּדָה זוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָנִיחַ אֶת הַבַּיִת, וְכֵן בְּסָעוּדַת שַׁחֲרִית אִם אֵינוֹ מְכַבְּדוֹ אַחַר כָּךְ: (ד) **כָּל וְכוּ׳.** (ד) עַד לְאַחַר הַבְדָּלָה. יֵשׁ נוֹהֲגִין (ה) לְהָנִיחַ שְׁתֵּי מַפּוֹת עַל הַשֻּׁלְחָן מִלְּבַד הָעֶלְיוֹנָה שֶׁעַל הַלֶּחֶם, מִשּׁוּם שֶׁכְּשֶׁמְּנַעֲרִין הַמִּפָּה נִמְצָא הַשֻּׁלְחָן מְגֻלֶּה: **ב** (ה) יִשְׁתַּדֵּל וְכוּ׳. דִּכְתִיב (ישעיה נח יג) 'וְכִבַּדְתּוֹ' וְדָרְשׁוּ חֲז״ל (קיג.) שֶׁלֹּא יְהֵא מַלְבּוּשֶׁיךָ שֶׁל שַׁבָּת כְּמַלְבּוּשֶׁיךָ שֶׁל חֹל, (ו) וְטוֹב שֶׁלֹּא יִלְבַּשׁ בְּשַׁבָּת מִכָּל מַה שֶּׁלָּבַשׁ בְּחֹל אֲפִלּוּ חָלוּק. וְאִם אֶפְשָׁר לוֹ טוֹב שֶׁיִּהְיֶה לוֹ גַּם טַלִּית אַחֵר לְשַׁבָּת: (ו) **נָאִים.** כְּפִי יְכָלְתּוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בַּדֶּרֶךְ לְבַדּוֹ וּבְבֵית אֵינָם יְהוּדִים גַּם כֵּן יִלְבַּשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת כִּי אֵין הַמַּלְבּוּשִׁים לִכְבוֹד הָרוֹאִים כִּי אִם לִכְבוֹד הַשַּׁבָּת [חַיֵּי אָדָם (ח״כ כלל ה ס״ז)]. כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ רסז), אַל יִקַּח אָדָם יֶלֶד בְּשַׁבָּת עַד שֶׁיִּשִּׁים תְּחִלָּה כַּר בְּחֵיקוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטַּנֵּף בְּבָנָיו: (ז) **הַיּוֹשְׁבִים בְּבֵיתָם.** הַיְנוּ (ז) שֶׁאֵינָם צְרִיכִים לְסַלֵּק בִּגְדֵיהֶם מִן הָאָרֶץ בְּשִׁבְיל מְלַאכְתָּם: **ג** (ח) יִלְבַּשׁ וְכוּ׳. וְיֵלֵךְ בָּהֶם (ס) עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת אַחַר הַבְדָּלָה: (ט) **וְיִשְׂמַח בְּבִיאַת שַׁבָּת.** וְכָל הַמְּרַבֶּה לְכַבְּדוֹ הֵן בִּבְגָדָיו הֵן בְּמַאֲכָלָיו הֵן בְּמִשְׁתֵּה הֲרֵי זֶה בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח, וְעַיִן בְּסִימָן רמ״ב. בְּזֹהַר (תיקונים נז.) וּמְקֻבָּלִים הִזְהִירוּ מְאֹד שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם מַחֲלֹקֶת בְּשַׁבָּת חַס וְשָׁלוֹם, וּבִפְרָט בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְכֵן מוּכָח בְּגִטִּין [דַּף נ״ב עַמּוּד א׳] גַּבֵּי הַנָּהוּ בֵּי תְּרֵי דַּהֲווּ מִינְצוּ בַּהֲדֵי הַדָּדֵי עַיִן שָׁם [תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ד)]: (י) **כְּיוֹצֵא וְכוּ׳.** בְּקָצָת מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִין לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לַעֲזָרָה וְאוֹמְרִים בּוֹאוּ וְנֵצֵא וְכוּ׳ [כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט)]. (ט) וְאָנוּ נוֹהֲגִין שֶׁמְּהַפְּכִין פְּנֵיהֶם לְצַד מַעֲרָב כְּשֶׁאוֹמְרִים בּוֹאוּ בְּשָׁלוֹם וְכוּ׳, (י) וְנוֹהֲגִין לַעֲמֹד אָז וְלַעֲשׂוֹת דְּגְמָא כְּמוֹ שֶׁמְּקַבֵּל פְּנֵי אָדָם גָּדוֹל. (יא) נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְקַבֵּל אֶת הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל בְּשַׁבָּת (יב) רַק שֶׁאוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת קֹדֶם בָּרְכוּ, הַמְּרַבֶּה לְכַבְּדוֹ הֵן בִּבְגָדָיו הֵן בְּמַאֲכָלָיו הֵן בְּמִשְׁתֵּה הֲרֵי זֶה בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְעַיִן בְּשׁוּרַת חֵל, וְעַיִן בְּשׁוּרַת מְאִיר נְתִיבִים:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (פ) עַיִן בֵּ״ח (סי״א): (ב) רַאשִׁית חָכְמָה (תוספות חיים סי׳ כא מנהג הי״ח) מָגֵן אַבְרָהָם (בריש הסימן): (ג) עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ הָגְרַ״ז (ס״ב): (ד) אַגָּדָה (סי׳ קמד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג): (ה) רַשַׁ״ל (הור״ד במטה משה סי׳ תעב): **ב** (ו) הָאַרְי״ (פע״ח שער השבת פ״ד): (ז) רַשַׁ״ל (קיג. ד״ה ישלשל): **ג** (ס) אַגָּדָה (שם סי׳ קכנ): (ט) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (י) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): (יא) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שו״ירי כנה״ג הגה״ט אות ד): (יב) אֲחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (קו״א סק״ג) חילק בין המקבל על עצמו תוספת בעלמא, או שמקבל על עצמו בתפילה או בברכו שאז חמור יותר שכן מקבל על עצמו בזה עיצומו של יום.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְקָאֵי בְּפַנְיָא דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא, וְאָמַר בּוֹאוּ וְנֵצֵא לִקְרַאת שַׁבָּת מַלְכְּתָא. רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר בּוֹאֵי בּוֹאֵי כַּלָּה. הַגָּהּ: וְיַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בִּבְגָדֵי שַׁבָּת (יא) מִיָּד אַחַר שֶׁרָחַץ עַצְמוֹ, וְזֶהוּ כְּבוֹד הַשַּׁבָּת. וְעַל כֵּן לֹא יִרְחַץ לְשַׁבָּת אֶלָּא (יב) סָמוּךְ לָעֶרֶב, שֶׁיִּלְבְּיש עַצְמוֹ מִיָּד (הגהות מרדכי החדשים שלטי גבורים למרדכי פ״ב סי׳ רפו אות א):

רסג מִי וָמִי הַמַּדְלִיקִין, וְאֵם טָעוּ בְּיוֹם הַמְעֻנָּן. וּבוֹ י״ז סְעִיפִים:

א טור מָהָא דְּרַב הוּנָא שַׁבָּת כ״ג (ע״ב). ב טור וְהַכֹּל בּוֹ בְּסִימָן כ״ד.

א (א) אֵיהָא זְהִיר לַעֲשׂוֹת (ו) [א] נֵר (ב) יָפֶה, בְּוַיֵּשׁ מְכוֹנְנִים (ג) לַעֲשׂוֹת (ד) * שְׁתֵּי פְּתִילוֹת (ה) אֶחָד כְּנֶגֶד זָכוֹר וְאֶחָד כְּנֶגֶד שָׁמוֹר. הַגָּהּ: וְיכוֹלִין (ג) (ו) לְהוֹסִיף וּלְהַדְלִיק שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה נֵרוֹת, וְכֵן נָהֲגוּ. הָאִשָּׁה

בֵּאוּר הַיטֵב

אָדָם יָלַד בְּשַׁבָּת עַד שִׁשִּׁים תְּחִלָּה כֹּר בְּחִיקוֹ. מַהֲרִי״ל הָיָה לוֹ טַלִּית מְיֻחָד לְשַׁבָּת וְכִבְּלוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (מנהגים), וּבְאַגָּדָה (פרק כב) סִימָן (קמ״ב) (קמ״ג) כָּתַב שֶׁיִּלְבַּשׁ בִּבְגָדֵי שַׁבָּת עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת אַחַר הַבְדָּלָה, וּבְכַוָּנוֹת כָּתַב דְּאַף אֲכַל יְשַׁנֵּהּ בְּגָדָיו:

ג (ה) כַּלָּה. יֵשׁ לְמְקַבְּלֵי שַׁבָּת לָצֵאת לְעִזְרַת בֵּית הַכְּנֶסֶת. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט). וְאָנוּ נוֹהֲגִים לַעֲמֹד לַעֲשׂוֹת דֶּרֶךְ מָה כְּמוֹ שֶׁמְּקַבְּלִין פְּנֵי אָדָם גָּדוֹל. אֵין מְקַבְּלִין שַׁבָּת בְּיוֹם כִּפּוּר שֶׁחָל בְּשַׁבָּת כִּי אֵין בְּיוֹם כִּפּוּר נְשָׁמָה יְתֵרָה. שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ד):

א (ו) נֵר יָפֶה. וְדַלִּיק בְּכָל הַחֲדָרִים שֶׁהוֹלֵךְ שָׁם. מַשֶּׁה מֹשֶׁה (סי׳ ריט), עַיֵּן סְעִיף י׳. וְאִסּוּר לְהַדְלִיק נֵרוֹת שֶׁל שַׁבָּת מִשְּׁעָוֹת הַבָּאָה מִבֵּית תְּפִלָּתָם, עַיֵּן סִימָן קנ״ד סְעִיף י״א: (ז) לְהוֹסִיף. וְנוֹהֲגִין לְהַדְלִיק שִׁבְעָה נֵרוֹת כְּנֶגֶד שִׁבְעָה יְמֵי הַשָּׁבוּעַ וְכֵן כָּתַב הָאֲרִ״י ז״ל (פרי עץ הדעת טוב פרי בהעלותך, ע״י״ש):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א (א) נֵר יָפֶה. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב (סק״ח). וְעַיֵּן בְּשו״ת בֵּית יַעֲקֹב (סי׳ נג) שֶׁכָּתַב שֶׁיֵּשׁ נוֹהֲגִין לְהַדְלִיק שְׁתֵּי נֵרוֹת קֹדֶם קַבָּלַת שַׁבָּת עַל הַבִּימָה וּמְכַבְּדִין אֶחָד שֶׁיְּדְלִיק, וְאַחַר הַדְלָקָה מְצַמְּיד אוֹתָם הַשַּׁמָּשׁ לִפְנֵי הָעַמּוּד בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִים, וְכָתַב שֶׁיֵּשׁ לְמַחוֹת שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת כֵּן דְּאַף בְּאוֹתוֹ בַּיִת אֵין לְהוֹלִיכוֹ מִמָּקוֹם זֶה לְמָקוֹם אַחֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף י׳ בַּהֶגְהָּה, וְאֶפְלּוּ בְּנֵרוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּבִרְכֵי יוֹסֵף סִימָן תרע״ה (סק״ג) בְּאֹרֶךְ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וַאֲפִלּוּ הַנּוֹהֲגִין בְּשִׁאָר יוֹם טוֹב כְּשֶׁחָל בְּשַׁבָּת לוֹמַר עוֹד אֵיזֶה מְזֻמּוֹרִים בְּשַׁחֲרִית בְּשַׁבָּת: (יא) מִיָּד אַחַר וְכוּ׳. וְגַם הַנָּשִׁים נוֹהֲגוֹת קֹדֶם הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת לִרְחֹץ אֶת עַצְמָן וְלִלְבֹּשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת וְאַשְׁרֵי לָהֶם. אָמְנָם בַּיָּמִים הַקְּצָרִים שֶׁמִּתְאַחֲרִים לֵישֵׁב בַּחֲנוּת וְאַחַר כָּךְ רוֹחֲצוֹת וְלוֹבְשׁוֹת, וּבֵין כָּךְ יְבֹאוּ חַס וְשָׁלוֹם לִסְפֹּק חִלּוּל שַׁבָּת, לָכֵן טוֹב לְהַזְהִיר לָהֶם שֶׁיְּקַדִּימוּ לָבוֹא לִרְחֹץ וְלִלְבֹּשׁ, וּכְשֶׁמִּתְאַחֶרֶת, מִצְוָה יוֹתֵר שֶׁתַּדְלִיק כָּךְ בְּמִלְבּוּשֶׁיהָ חל מִלְּבוֹא חַס וְשָׁלוֹם לִסְפֹּק חִלּוּל שַׁבָּת, וְאִם הַבַּעַל רוֹאֶה שֶׁמִּתְאַחֶרֶת מִצְוָה גְּדוֹלָה שֶׁהוּא יַדְלִיק הַנֵּרוֹת וְלֹא יַשְׁגִּיחַ בְּקִטְטַת אִשְׁתּוֹ, וּמִצְוָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר לֵישֵׁב בַּחֹשֶׁךְ מִלְּחַלֵּל שַׁבָּת חַס וְשָׁלוֹם [חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל ה ס״ט)]: (יב) סָמוּךְ לָעֶרֶב. הַיְנוּ כְּשֶׁהוּא רוֹחֵץ עַצְמוֹ מְעַט בְּבֵיתוֹ, וְכְמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּגְמָרָא [שַׁבָּת כ״ה עַמּוּד ב׳] לְעִנְיַן רַבִּי יְהוּדָא בַּר אִלְעַאי עַיֵּן שָׁם, אֲבָל כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְבֵית הַמֶּרְחָץ בְּוַדַּאי מְהַנְּכוֹן לְהַקְדִּים עַצְמוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְחַלֵּל שַׁבָּת, וּבְפָרַט בִּימֵי הַחֹרֶף כְּשֶׁהַיָּמִים קְצָרִים, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ר״ס סְעִיף קָטָן א׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

א (א) יְהָא זְהִיר וְכוּ׳. הִנֵּה עִקַּר הַדְלָקַת הַנֵּר הוּא חוֹבָה (ו) מִשּׁוּם מִצְוַת עֹנֶג שַׁבָּת, וּמֻחְמֶּצֶת (ג) הִדּוּר מִצְוָה יְרָאֶה לַעֲשׂוֹתוֹ יָפֶה, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן רס״ד סְעִיף ו׳: (ב) יָפֶה. וְאִיתָא בַּשַּׁ״ס (כג:) דִּזוֹכֶה עֲבוּר זֶה לְבָנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דִּכְתִיב (משלי ו כג) 'כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר' עַל יְדֵי נֵר מִצְוָה דְּשַׁבָּת בָּא אוֹר דְּתוֹרָה. (ג) וּלְכָךְ רָאוּי שֶׁתִּתְפַּלֵּל הָאִשָּׁה אַחַר שֶׁתִּגְמֹר הַדְלָקָה וְהַבְּרָכָה שֶׁיִּתֵּן לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּנִים זְכָרִים מְאִירִים בְּתוֹרָה. (ד) וְהַדְלָקַת הַנֵּר צָרִיךְ לְהְיוֹת בְּכָל הַחֲדָרִים שֶׁהוֹלֵךְ שָׁם בְּשַׁבָּת עַל כָּל פָּנִים נֵר אֶחָד אַף שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל שָׁם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּצֵעַ אוֹ בְּאֶבֶן, (ה) מֵיהוּ הַבְּרָכָה תְּבָרֵךְ עַל הַנֵּר שֶׁבְּמָקוֹם אֲכִילָה: (ג) לַעֲשׂוֹת. וְאִם מְעוּתָיו מְצֻמְצָמִין (ו) נְרָאֶה שֶׁטּוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּקְנֶה אֶחָד יָפֶה וְלֹא שְׁנַיִם גְּרוּעִין: (ד) שְׁתֵּי פְּתִילוֹת. הַיְנוּ כְּשֶׁהוּא דּוֹלֵק שָׁמֶן בַּנֵּר, (ו) וְאִם הַדְלָקָתוֹ הוּא בְּנֵרוֹת עוֹשֶׂה שְׁנֵי נֵרוֹת. וּמֻתָּר לְהַדְלִיק מִנֵּר לְנֵר בֵּין אִם מַדְלִיק שְׁנַיִם אוֹ יוֹתֵר וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בּוּזוּי מִצְוָה דְּכֻלָּן שֶׁל מִצְוָה הֵם, אֲבָל אָסוּר לְהַדְלִיק קֵיסָם אוֹ נֵר שֶׁל חל מִנֵּר שֶׁל שַׁבָּת מִשּׁוּם בּוּזוּי מִצְוָה, וְנָהֲגוּ לְהַחְמִיר בָּזֶה אֲפִלּוּ אִם כַּוָּנָתוֹ כְּדֵי לְהַדְלִיק בּוֹ נֵר אַחֵר שֶׁל שַׁבָּת, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שהיו): (ה) אֶחָד וְכוּ׳. א]וְיֵשׁ שֶׁמְּכַוְּנִין לַעֲשׂוֹת נֵר שֶׁל שִׁבְעָה מִשְּׁנֵי נֵרוֹת קְלוּעִים בְּיַחַד זָכָר לְמַה שֶּׁאָמְרוּ חַזַ״ל (ר״ה כז.) דִּזְכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ (ם) וּמִנְהָג הָגוּן הוּא. (ט) אֲבָל אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁמְּדַבְּקִין אוֹתָן בְּשָׁעַת הַדְלָקָה סְמוּכִין זֶה לָזֶה שֶׁלֹּא כְּדִין עוֹשִׂין, כִּי לְכַסּוֹף מִתְחַמְּמוֹת זוֹ מִזּוֹ וְנוֹטֵף הַשַּׁעֲוָה עַל יְדֵי זֶה, וְגַם נִכְפָּלוֹת וְנוֹפְלוֹת. אָסוּר לְהַדְלִיק נֵרוֹת שֶׁל שַׁבָּת מִשַּׁעֲוָה הַבָּאָה מִבֵּית תְּפִלָּתָם שֶׁל אֵינָם יְהוּדִים אֶפְלּוּ בְּאֹפֶן שֶׁמַּפְרִישׁ לְהָרִיוֹט כְּגוֹן שֶׁבִּטְלוּ הָאֵינוֹ יְהוּדִי, אֶפְלּוּ הָכִי אָסוּר לְמִצְוָה מְשׁוּם דְּמִאיס [מִלְּעֵיל סִימָן קנ״ד סְעִיף י״א], וְעַיֵּן בְּפָרִי מְגַדִּים (א״א סק״ח) שֶׁכָּתַב דְּאִם אֵין לוֹ נֵר אַחֵר כִּי אִם זֶה דְּשָׁרִי, (י) וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יְבָרֵךְ עַל זֶה. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קנ״ד סְעִיף י״א וּבְמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (ו) לְהוֹסִיף. וְיֵשׁ נוֹהֲגִין לְהַדְלִיק (יא) שִׁבְעָה נֵרוֹת כְּנֶגֶד שִׁבְעַת יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְיֵשׁ עֲשָׂרָה כְּנֶגֶד עֲשָׂרֹת

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * שְׁתֵּי פְּתִילוֹת. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ד) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּמַדְלִיקִין מִנֵּר לְנֵר.

כֵּן אִיתָא בְּסִימָן תרע״ד בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו) בְּשֵׁם בַּעַל הַתְּרוּמוֹת (סי׳ רכט), וּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּנָהֲגוּ לְהַחְמִיר עַל יְדֵי קַיְסָם, אַף דִּכְמַנֵּן אַבְרָהָם בְּסִימָן תרע״ד (בריש הסימן) כָּתַב בְּסִתָם דְּנָהֲגוּ לְהַחְמִיר גַּם בְּשַׁבָּת שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק מִנֵּר לְנֵר, כְּבָר כָּתַב שָׁם הַפְּרִי מְגַדִּים דְּהַמְנַהֵג לְהַחְמִיר הוּא עַל יְדֵי קַיְסָם בִּלְחוּד אֲבָל מִנֵּר לְנֵר לֵית מַנְהָג, וְגַם בִּימֵינוּ רָאִינוּ שֶׁהַמְנַהֵג לְהַדְלִיק מִנֵּר לְנֵר וְכֵן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קנד סכ״ז) כָּתַב שֶׁבְּשַׁבָּת מַדְלִיקִין מִנֵּר לְנֵר. אוּלָם בְּעִקָּרָא דְּדִינָא יֵשׁ לְעַיֵּן הֵיאַךְ מַתִּיר מִדִּינָא לְהַדְלִיק מִנֵּר לְנֵר בְּנֵר שֶׁל שַׁבָּת, בְּשִׁלְמָא בְּנֵר חֲנֻכָּה אַף דְּעִקַּר מִצְוָה הוּא נֵר אֶחָד וְהַשְּׁאָר הוּא רַק לְמַהֲדְרִין מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּהַהֲדוּר הַזֶּה הוּא נִזְכָּר בַּגְּמָרָא (כא:) תּוּ הֲרֵי נֵר שֶׁל מִצְוָה וּמֻתָּר מִדִּינָא, רַק דְּנָהֲגוּ לְהַחְמִיר מֵחֲמַת זֶה כְּדְאִיתָא שָׁם (ס״א) בַּהֶגְּהָּ״ה, אֲבָל בְּשַׁבָּת לֹא נִזְכַּר כְּלָל בַּגְּמָרָא שְׁתֵּי נֵרוֹת כִּי אִם דְּעִצָּם הַדְלָקָה הוּא חוֹבָה וְאִנּוּ עוֹשִׂין בְּעִצְמָנוּ לְרַמּוֹ בְּעָלְמָא, וּבְפָרַט אִם מַדְלִיק יוֹתֵר מִשְּׁתֵּים מִנָּא לָן דְּמֻתָּר לְהַדְלִיק מִנֵּר לְנֵר, אֶפְשָׁר דְּזֶה הֵרֵי כְּמוֹ אִם רוֹצֶה לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חל בְּחֲנֻכָּה [הַיְינוּ יוֹתֵר מֵחֶשְׁבּוֹן הַקָּצוּב] דִּבְוַדַּאי אָסוּר מִדִּינָא, וּבְסִפֶּר הַתְּרוּמָה שֶׁכָּתַב דְּמֻתָּר אֶפְשָׁר דִּמְיֵירֵי בְּשִׁשָּׁה בַּעֲלֵי הַבָּתִּים דָּרִין בְּבַיִת אֶחָד דְּלִכָל אֶחָד יֵשׁ מִצְוַת הַדְלָקָה, אַךְ מִפְּתִימַת לְשׁוֹנוֹ לֹא מַשְׁמַע כֵּן, וְאוּלַי מְשׁוּם דְּלִכָל מַה דְּמֻתָּסַף אוֹר יֵשׁ בּוֹ יוֹתֵר שָׁלוֹם בַּיִת וְשִׂמְחָה יוֹתֵר הַכֹּל הוּא בִּכְלַל עֹנֶג שַׁבָּת וּמִקְרֵי נֵר שֶׁל מִצְוָה וּכְעֵין שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן ט״ו, וְעַדַיִן זֶה מְגֻמָּר חֲנֻכָּה דְּמִחְמִירִין בּוֹ מְשׁוּם דְּהַשְּׁאָר אֵינָם רַק לְהִדּוּר. אֲבָל זֶה אֵין לְחַלֵּק דְּלֹא מִקְרֵי עַדַיִן נֵר שֶׁל מִצְוָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בֵּרְכָה עָלָיו, דְּזֶה אֵינוֹ דְּאִם הַדְלָקָתוֹ הוּא שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ שַׁבָּת הָיְתָה, צְרִיכָה לְכַבּוֹתָהּ וְלַחֲזֹר וּלְהַדְלִיקָהּ וּכְדִלְקַמָּן (ס״ד בהג״ה), אֶלָּא דְּאַדְּאִי דְּהַדְלָקָתָהּ הוּא לְצֹרֶךְ שַׁבָּת אֶלָּא שֶׁלֹּא קָבְלָה עָלֶיהָ שַׁבָּת עֲדַיִן כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בֵּרְכָה, וְאִם כֵּן בְּוַדַּאי הוּא בִּכְלַל נֵר שֶׁל מִצְוָה וְעַל בְּרָחֵךְ כְּתַרְוַיְיהוּ הַנַּ״ל.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ם) תּוֹסְפוֹת בְּשַׁבָּת כ״ה עַמּוּד ב׳ (ד״ה חובה): (ג) בַּ״ח (ס״א): (ד) אֲחֲרוֹנִים: (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ח) לְקַמָּן בְּסִימָן זֶה (ס״ו): (ט) כִּי זֶהוּ מִיְּמָרָא דְּרַב הוּנָא (כג:) לְפָרוּשׁ הַשּׁוּר: (י) בַּ״ח (ס״ב): (יא) בַּ״ח (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (יב) בְּסִימָן (סק״א) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (ומן הדלקת נר ובקלת שבת סק״ה) דְּלֹא כְּעוֹלַת שַׁבָּת (סק״א): (יג) בְּסִימָן תרע״א סְעִיף ד׳ בְּהַגְּהָּ״ה, וְעַיֵּן שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם סְעִיף קָטָן ד׳ בְּשֵׁם הַדְרֵכִי מֹשֶׁה (אות ב): (יד) כֵּן מוּכָח לְפִי טַעֲמוֹ עַיֵּן שָׁם: (טו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״א) כתב: ונוהגין להדליק בבית הכנסת ב׳ נרות של שעוה כרוכים, לזכור שזכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, ואף בביתו טוב לעשות כן לפי טעם זה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah